

Slovenščina v naših uradnih.

(Dalje.)

Neka občina na Pohorju na Štajarskem je prosila dotično okrajno sodišče, da bi jej se dopisovalo slovenski in je utemeljila to prošnjo s tem, da občinski predstojnik nemški ne zna in da mora dolgo pot narediti, naj si da raztolmačiti nemški dopis. Sodišče je na to odgovorilo, da take želje občine zanj ne morejo biti merodajne. Ko torej na neki dopis sodišča občina ni hitro odgovorila, pritožilo se je sodišče na okrajno glavarstvo in to je odredilo naglo rešitev pod globo 20 gld. (Čujte! čujte! na desni) — to je marljivost, kakor se na korist slovenskemu jeziku pri političnih gospodkah ne nahaja.

Mi pripoznavamo odkrito, da justična uprava skrbi, da bi te in druge neprilike v pravosodju odpravila in pozdravljam, kakor korak na boljše, da so nedavno izšle slovenske tiskovine za sodno postopanje. Jaz bi le pri-dejal prošnjo, da bi se justična uprava tudi potegnila za te tiskovine; ona pa bode prišla na ono mržnjo gledé teh tiskovin, katero nahaja korak za korakom sploh proti slovenskemu uradovanju. Ona bode celo na nekem mestu, od koder bi se bilo tega najmanj nadejati, našla neko obotavljanje z naročenjem teh tiskovin in s tem jih v porabo vzeti.

Ker je tudi državni zaklad s tem v zvezi — državna tiskarna je s tiskovinami nekoliko stroškov imela — naj bode to še bolj visoki vladi v spodbudo, da si za tiskovine kaj prizadeva. Jaz bi rad še neko nedostatnost tukaj omenil, katera celo najbolj sposobne in voljne sodnike zadržuje v slovenskem uradovanju.

Če kljubu mnogim zaprekam vendar slovenske razsodbe pridejo na nadsodišče, to razsodi nemški in pošlje razsodbo prvi instanci. da jo ta izda v obeh jezicih. Pred vsem bi se lahko vprašalo, zakaj tudi nemški, ko se že naprej vé, da so stranke zadovoljne s samo slovensko razsodbo. Toda to je stvar manje važnosti, ker težava, ki nastane, zadene le diurnista, ki ima razsodbo prepisati. Drugače je s slovensko prestavo, — ta zadene sodnika in če se pomisli, da so razsodbe višjih instanc večkrat obširne in težavne, tedaj je to neopravičeno obremenjenje sodnika prve instance.

Treba je velike trdnosti v prepričanju, če se kdo temu delu rad podvrže, s časom se ga pa marsikdo naveliča in razsodi nemški, da mu ni treba občutiti tega, kakor nekako kazni za to, da je slovenski razsodil. (Prav res! na desni.)

Če pri nadsodišču ni mogoče slovenski razsojati, — tega ne bodem preiskaval, — naj se prestava oskrbi po lastnih organih in naj se izda v obliki odpravka v zmislu § 211 sodn. instrukcij, podpisana od predsednika nadsodišča

in predstojnika ekspedita. Taka prestava in tak odpravek je postaven, vsako drugo postopanje pa je nepostavno.

Čutim se dolžnega, da govorim tudi o sodnih razmerah naše sosedne dežele Koroške, kajti te so tako posebne in za naše sorojake tako žalostne, da se morajo razpravljati tu pri posvetovanju justičnega proračuna. Vse neprilichnosti, o katerih sem tožil pri drugih deželah, nahajajo se na Koroškem v izvanredno večji meri. Na Koroškem se ne godi, da bi se, če tudi le izjemno, pri sodiščih pisalo slovenski, čeprav je tretjina prebivalstva slovenska. Da, na Koroški se celo redko prigodi, da bi sodnik s slovensko stranko govoril. Sodnik govori na Koroškem s slovenskimi strankami po posredovalcih, (Čujte! čujte! na desni). Kakšne baže so ti ljudje, dovolim si pozneje z nekotlikimi besedami navesti.

Po šolskih razmerah se je na Koroškem skrbelo za to, da je tamošnji domači sodniški stan slovenščine popolnoma nevesč (Čujte! čujte! na desni) — znano je, da smo resolucijo vzprejeli, da bi se na srednjih šolah koroških slovenščina vsaj obligatno učila, seveda samo za Slovence, — Nemcem nečemo nič usiljevati, — in vendar oskrbuje ta in taki sodniški stan sodne opravke tudi v slovenskih krajih na Koroškem.

Naj bo terorizem Rusov proti Poljakom na ruskem Poljskem hud, in še hujši na popolno iztrebljenje terorizem Nemcev proti Poljakom na pruskem Poljskem, — vendar si mislim, da celo ondi govori domači sodnik z domačim ljudstvom v njegovem jeziku, to se pa ne nahaja na Koroškem proti Slovincem, kateri imajo vse polno ustavnih pravic in jezikovno ravnopravnost! (Čujte! čujte! na desni). Da se prikrijejo te razmere, se trdi, da nenemško prebivalstvo na Koroškem niso Slovenci, — ali, ker se to vendar ne da tajiti, zgodovina statistika in vse drugo to dokazuje, — se trdi, da njihov jezik ni pravi slovenski.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Sušenje sadja.

Veliko sicer letos ni sadja, a kolikor ga je, to je treba, da se obrne dobro, tako, da nese gospodarju, kolikor je sploh mogoče, dobička. Pri nas radi suše sadje nekaj za domačo rabo, nekaj pa tudi za prodajo. Odveč torej ne bode, ako spregovorimo na tem mestu nekaj besedi o sušenju sadja.

Kar se tedaj odloči sadja za sušenje, to je v prvi vrsti potrebno, da je zrelo. Nezrelo, skrivijeno, zaostalo sadje ni za to, da ga denemo v sušilnico, izlasti takrat, ako čemo po-